

เอกสารคำสอน
รายวิชา การรักษาโรคเบื้องต้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หทัยชนก บัวเจริญ

คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
2558

เอกสารคำสอน
รายวิชา การรักษาโรคเบื้องต้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หทัยชนก บัวเจริญ
ปร.ด (การพยาบาล)

คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

2558

คำนำ

เอกสารคำสอนการรักษาโรคเบื้องต้นนี้ เป็นการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการรักษาโรคเบื้องต้น วิธีการประเมินสุขภาพของบุคคลโดยการซักประวัติ การตรวจร่างกาย การตรวจทางห้องปฏิบัติการ และการแปลผลเพื่อการวินิจฉัยแยกโรคในกลุ่มอาการที่พบบ่อย การรักษาโรคเบื้องต้น การทำหัตถกรรมที่กำหนด การส่งต่อผู้ป่วยตามขอบเขตของกฎหมายวิชาชีพ และประเพณีจรรยาบรรณในการรักษาโรคเบื้องต้น

เนื้อหาสาระของเอกสารคำสอนเล่มนี้ แบ่งเป็น 5 บท ตามที่ผู้เขียนสอน ประกอบด้วย บทที่ 1 แนวคิดและหลักการการรักษาโรคเบื้องต้น บทที่ 2 หลักการซักประวัติบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพแบบเฉียบพลันและเรื้อรัง บทที่ 3 แนวคิดหลักการบันทึกโดยใช้ปัญหาเป็นหลักในผู้ป่วยอายุรกรรม บทที่ 4 การวินิจฉัยแยกโรคและการรักษาโรคเบื้องต้นด้านอายุรกรรมตามกลุ่มอาการระบบต่างๆ และ บทที่ 5 การวินิจฉัยแยกโรคและการรักษาโรคเบื้องต้นด้านด้านปัจจุบันพยาบาลและภาวะฉุกเฉิน

โดยลักษณะการสอนของรายวิชานี้เป็นการสอนแบบเป็นทีม มีการแบ่งเนื้อหาให้ผู้ร่วมสอน และจัดการเรียนรู้จากแพทย์ผู้ที่มีความชำนาญในการรักษาโรคเบื้องต้นเพื่อเรียนรู้จากกรณีศึกษาการวินิจฉัยแยกโรคและการรักษาโรคเบื้องต้นด้านอายุรกรรม ด้านศัลยกรรม ได้ดีขึ้น พร้อมจัดทำกรณีศึกษาเพื่อให้เข้าใจการรักษาโรคเบื้องต้นและการจัดทำหัตถกรรมที่เกี่ยวข้องได้อย่างเข้าใจ จึงทำให้เอกสารคำสอนฉบับนี้จึงมีเฉพาะส่วนที่ผู้เขียนดำเนินการจัดทำขึ้น

หทัยชนก บัวเจริญ

31 พฤษภาคม 2558

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(1)
สารบัญ.....	(2)
สารบัญภาพ.....	(6)
สารบัญตาราง.....	(7)
แผนบริหารการสอนประจำวิชา	1
แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 1	7
บทที่ 1 แนวคิดและหลักการการรักษาโรคเบื้องต้น.....	12
1. ความหมาย	12
2. ความสำคัญของการรักษาโรคเบื้องต้นกับวิชาชีพทางด้านสาธารณสุข	12
3. พยาบาลวิชาชีพกับการรักษาโรคเบื้องต้น.....	13
4. ลักษณะงานพยาบาลกับการรักษาโรคเบื้องต้น.....	15
4.1. ด้านการปฏิบัติการ.....	16
4.2. ด้านการวางแผน	16
4.3. ด้านการประสานงาน	17
4.4. ด้านการบริการ	17
5. วิชาชีพการสาธารณสุขกับแนวโน้มการรักษาโรคเบื้องต้น.....	17
6. หลักพื้นฐานวิชาชีพการสาธารณสุข.....	18
บทสรุปท้ายบท.....	18
คำถามทบทวน	19
บรรณานุกรม.....	19
แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 2	20
บทที่ 2 หลักการซักประวัติบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพแบบเฉียบพลันและเรื้อรัง	25
1. หลักการซักประวัติ	25
2. ความสำคัญการซักประวัติ	25
3. องค์ประกอบของการซักประวัติ	26
3.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล	26

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.2 อาการสำคัญ	27
3.3 ประวัติการเจ็บป่วยในปัจจุบัน.....	27
3.4 ประวัติสุขภาพในอดีต	28
3.5 ประวัติครอบครัว	30
3.6 ประวัติทางด้านจิตสังคม	31
3.7 ประวัติส่วนตัว	31
3.8 การทบทวนอาการของระบบต่างๆ	32
4. เทคนิคการซักประวัติ	34
4.1 เทคนิคการการตั้งคำถาม	34
4.2 ขั้นตอนเทคนิคการซักประวัติ	35
4.3 คำถามที่ซักประวัติ	36
5. หลักการบันทึกประวัติสุขภาพ.....	36
บทสรุปท้ายบท.....	37
คำถามทบทวน	38
บรรณานุกรม.....	38
แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 3	39
บทที่ 3 แนวคิดหลักการบันทึกโดยใช้ปัญหาเป็นหลักในผู้ป่วยอายุรกรรม.....	44
1. กรอบแนวคิดการบันทึกโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก	44
2. ภาพรวมกระบวนการการบันทึกโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก	45
3. การเขียนบันทึกโดยใช้ปัญหา	46
3.1 รูปแบบการเขียนบันทึกแบบแก้ปัญหา	46
3.2 ชนิดของปัญหา	46
3.3 การวางแผนเบื้องต้น	47
4. การบันทึกการเปลี่ยนแปลง หรือการติดตามผลการตรวจรักษา.....	47
5. การคิดอย่างมีเหตุผลทางคลินิก.....	48
5.1 ขั้นตอนของการคิดอย่างมีเหตุผลทางคลินิก	48

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.2 รายละเอียดขั้นตอนของการคิดอย่างมีเหตุผลทางคลินิก	49
บทสรุปท้ายบท.....	58
คำถามทบทวน	58
บรรณานุกรม.....	59
แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 4	60
บทที่ 4 การวินิจฉัยแยกโรค การรักษาโรคเบื้องต้นด้านอายุรกรรมตามกลุ่มอาการระบบต่างๆ	66
4.1 โจทย์กรณีศึกษาสำหรับผู้ป่วยอายุรกรรม	66
4.1.1 โจทย์กรณีศึกษา 1	66
4.1.2 โจทย์กรณีศึกษา 2	67
4.1.3 โจทย์กรณีศึกษา 3	67
4.1.4 โจทย์กรณีศึกษา 4	67
4.1.5 โจทย์กรณีศึกษา 5	67
4.1.6 โจทย์กรณีศึกษา 6	67
4.1.7 โจทย์กรณีศึกษา 7	68
4.2 เฉลยโจทย์กรณีศึกษาสำหรับผู้ป่วยอายุรกรรม	68
4.2.1 เฉลยโจทย์กรณีศึกษา 1	68
4.2.2 เฉลยโจทย์กรณีศึกษา 2	71
4.2.3 เฉลยโจทย์กรณีศึกษา 3	73
4.2.4 เฉลยโจทย์กรณีศึกษา 4	74
4.2.5 เฉลยโจทย์กรณีศึกษา 5	76
4.2.6 เฉลยโจทย์กรณีศึกษา 6	77
4.2.7 เฉลยโจทย์กรณีศึกษา 7	81
บทสรุปท้ายบท.....	83
คำถามทบทวน	83
บรรณานุกรม.....	84

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 5	85
บทที่ 5 การวินิจฉัยแยกโรคและการรักษาโรคเบื้องต้นด้านปัจจุบันพยาบาลและภาวะฉุกเฉิน....	90
5.1 โจทย์กรณีศึกษาสำหรับผู้ปวยด้านปัจจุบันพยาบาลและภาวะฉุกเฉิน	90
5.1.1 โจทย์กรณีศึกษา 1	90
5.1.2 โจทย์กรณีศึกษา 2	90
5.1.3 โจทย์กรณีศึกษา 3	91
5.1.4 โจทย์กรณีศึกษา 4	91
5.1.5 โจทย์กรณีศึกษา 5	91
5.2 เฉลยโจทย์กรณีศึกษาสำหรับผู้ปวยด้านปัจจุบันพยาบาลและภาวะฉุกเฉิน	92
5.2.1 เฉลยโจทย์กรณีศึกษา 1	92
5.2.2 เฉลยโจทย์กรณีศึกษา 2	94
5.2.3 เฉลยโจทย์กรณีศึกษา 3	96
5.2.4 เฉลยโจทย์กรณีศึกษา 4	97
5.2.5 เฉลยโจทย์กรณีศึกษา 5	99
บทสรุป.....	101
คำถามทบทวน	101
บรรณานุกรม.....	102

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
ภาพที่ 2.1 แสดงผังเครือญาติ	30
ภาพที่ 3.1 แสดงภาพความเชื่อมโยงการรับรู้ระหว่างผู้ป่วยและผู้รับบริการ	44
ภาพที่ 3.2 แสดงกระบวนการบันทึกโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก	45
ภาพที่ 3.3 ขั้นตอนของการคิดอย่างมีเหตุผลทางคลินิก	49
ภาพที่ 3.4 แนวการซักประวัติตามแบบแผนทั่วไป	50
ภาพที่ 3.5 แนวการซักประวัติควบคู่กับการวิเคราะห์สมมุติฐาน	51

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 2.1 แสดงการสัมพัทธ์อาการของระบบต่างๆ	32